

Årsplan i samfunnsfag 10 trinn skoleåret 2024-2025

LÆREVERK/LÆRINGSRESSURSER: Makt og Menneske Arena, elevkanalen.no, nettsider/ linker, filmer.

UKETIMER: 2,5

Lærer: Odd Rune Knudsen

Periode	Hvorfor skal elevene lære? -fagets relevans	Hva eleven skal lære -kjerneelement -gr.l. ferdigheter -tverrfaglige temaer -kompetansemål	Hvordan skal elevene lære?	
			-aktivitet -ressurser	Vurdering (VFL)
34-37 2024 - starter med dette	<ul style="list-style-type: none"> - Kommune- og fylkesvalget 2023 - Ha oversikt over hva de ulike partiene står for, og hva demokrati er/viktigheten av valgfrihet - Forberedelse til Polen/ Tysklandtur 	<p>Demokrati og medborgerskap</p> <ul style="list-style-type: none"> - Beskrive trekk ved det politiske systemet og velferdssamfunnet i Noreg i dag og reflektere over sentrale utfordringar - Gjere greie for årsaker til og konsekvensar av terrorhandlingar og folkemord, som holocaust, og reflektere over korleis ekstreme haldningar og ekstreme handlingar kan førebyggjast. - Drøfte korleis framstillingar av fortida, hendingar og grupper har påverka og påverkar haldningane og handlingane til folk. 	<ul style="list-style-type: none"> - Valgomat og innføring i de ulike politiske partiene - Arbeid med vurderingsoppgave Ungdomstrinn - Elevkanalen Barnas Valg - Redd Barna Forsiden - stortinget.no - stortinget.no Sånn er Norge - 5. Demokrati (Sesong 2) - NRK TV <p>Liten innføring i kald krig: Arena kap 5, Den kalde krigen - Øst mot Vest. Jernteppet, stormaktene, Bernlinmuren, øst og vest Berlin. Film: "De andres liv". Overvåking i Øst-Tyskland. Film: "The Courier". Spionasje - Øst/Vest</p>	<ul style="list-style-type: none"> - En liten vurdering i temaet "demokrati og valg": eleven leverer inn en oppgave (skriftlig eller muntlig) hvor de besvarer gitte punkter og kriterier. - Elevene kan velge mellom to oppgaver; 1) presenter et politisk parti 2) Svare på refleksjonsspørsmål knyttet til demokrati/ytringsfrihet/valg <p>Prøve i tema kald krig.</p>

		<ul style="list-style-type: none"> - Reflektere over korleis menneske har kjempa og kjempar for endringar i samfunnet og samstundes har vore og er påverka av geografiske forhold og historisk kontekst - Gjere greie for årsaker til og konsekvensar av sentrale historiske og notidige konflikter og reflektere over om endringar av nokre føresetnader kunne ha hindra konfliktane. 	<p>Film: "Flukten fra Øst-Tyskland". Oversimplified</p> <p>Repetisjon av temaet Holocaust</p> <ul style="list-style-type: none"> - Hvorfor? - Hvordan? - Leirene - https://arkivet.no/holocaust-dagen-2021/forarbeid/folkemordets-ti-steg <p>Film: Schindlers Liste? Pianisten?</p>	
39-46	<p>Elevene skal bli bevisste på hvordan vi er historieskapt, men også historieskapende. Samfunnsfaget skal bidra til engasjement, kritisk tenking, skaperglede og utforskertrang. Skape holdninger og verdier som toleranse, likeverd og respekt.</p>	<p>Demokrati og medborgerskap</p> <ul style="list-style-type: none"> - Gjere greie for årsaker til og konsekvensar av sentrale historiske og notidige konflikter og reflektere over om endringar av nokre føresetnader kunne ha hindra konfliktane. - Drøfte korleis framstillingar av fortida, hendingar og grupper har påverka og påverkar haldningane og handlingane til folk. - Reflektere over korleis menneske har kjempa og kjempar for endringar i samfunnet og samstundes har vore og er påverka av geografiske forhold og historisk kontekst. 	<p>Arena kap. 6. Midtøsten – konflikter med lange røtter</p> <p>Kald Krig - Elevkanalen Undervisningsopplegg: Den kalde krigen - Folk og Forsvar</p> <p>Film: Zero Dark Thirty, The Hurt Locker, American Sniper</p>	<p>Elevene kan – individuelt eller i grupper – ta for seg én av konfliktene under den kalde krigen eller en av konfliktene i Midtøsten og lage en muntlig presentasjon/ screencastify der de analyserer konflikten: Hva var bakgrunnen? Hvem var partene? Hvilke andre aktører blandet seg inn i konflikten, og hva ble resultatet?</p>
47-51	<p>Elevene skal få kjennskap til ulike lover, ulike former for kriminalitet, ungdomskriminalitet samt drøfte hvilke konsekvenser</p>	<p>Identitetsutvikling og fellesskap</p> <p>Beskrive sentrale lover, reglar og normer og drøfte kva konsekvensar brot på desse kan ha for den enkelte og for samfunnet på kort og lang sikt</p>	<p>Arena kap. 1: Kriminalitet – på kant med loven</p>	<p>Diskuter-oppgaven på s. 18 kan brukes som vurdering enten som fagsamtale eller som drøftende artikkel.</p> <p>Støtteark til prøve i Kriminalitet fra felles disk.</p>

	<p>kriminalitet har for samfunnet og drøfte tiltak som kan forhindre kriminalitet</p>			
<p>1-3</p>	<p>Elevene skal bli godt kjent med begreper som mangfold, rasisme, diskriminering og fordommer. Det er også sentralt at elevene skal kunne reflektere over både styrker og utfordringer ved et mangfoldig samfunn.</p>	<p>Identitetsutvikling og fellesskap</p> <p>Reflektere over likskapar og ulikskapar i identitetar, levesett og kulturuttrykk og drøfte moglegheiter og utfordringar ved mangfold.</p> <p>Utforske ulike plattformer for digital samhandling og reflektere over korleis digital deltaking og samhandling påverkar forma på og innhaldet i samfunnsdebatten.</p>	<p>Arena kap. 2: mangfold - å leve sammen.</p>	
<p>4-10 (ferie uke 8)</p>	<p>Gjøre elevene rustet til å kunne diskutere hva som skal til for å opprettholde og videreutvikle demokratiet. Elevene skal kunne reflektere over konsekvensene av terror for enkeltmennesket og samfunnet.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Gjøre greie for årsaker til og konsekvenser av terrorhandlinger og folkemord som Holocaust og reflektere over hvordan ekstreme holdninger og handlinger kan forebygges. - Drøfte hvordan fremstillinger av fortida, hendelser og grupper har påvirket holdningene og handlingene til folk. 	<p>Arena 10 - Kap. 3: Folkemord og terror Kap. 4: Utøya - den hjerteformede øya. Terrororganisasjoner og aksjoner - bruke media. Serien 22. juli på NRK.no Film: Zero Dark Thirty, The Hurt Locker, American Sniper Serien Gutter mot verden (NRK)</p> <p>22.juli-senteret: Oppgaver</p> <ul style="list-style-type: none"> - Årsakskort-oppgaven er fin å bruke <p>Sian-markeringen i Kristiansand</p>	<p>2024: Fagsamtale/podcast med utgangspunkt i sentrale begreper/hendelser knyttet til folkemord, terrorisme og ekstremisme. Velge en organisasjon og hendelse til fordypning</p> <p>Utforsk-oppgaven om folkemord og utforsk-oppgaven på s. 78 kan brukes som vurdering</p> <p>Utforsk-oppgave 8 på s. 99 kan brukes som vurdering. Elevene kan velge om de vil lage en presentasjon</p>

			Koranbrenninger i Danmark og Sverige	eller skrive en artikkel. Balansen mellom historie, læring om demokrati, minner og spor etter terror, kan danne kjernen i vurderingen.
11- 16	Elevene skal bli kjent med, og reflektere over årsaker til at et lands geografiske, politiske og historiske forhold påvirker levekårene i landet, samt finne ut av ulike årsaker til at mennesker flytter eller flykter	<ul style="list-style-type: none"> - sammenligne hvordan politiske, geografiske og historiske forhold påvirker levekår, bosettingsmønstre og demografi i forskjellige deler av verden i dag - Drøfte korleis framstillingar av fortida, hendingar og grupper har påverka og påverkar haldningane og handlingane til folk. - Reflektere over korleis menneske har kjempa og kjempar for endringar i samfunnet og samstundes har vore og er påverka av geografiske forhold og historisk kontekst. 	Kap 7 i Arena 10: Demografi og migrasjon	Innleveringsoppgave/ presentasjon om ulikheter i verden - på tross av nok ressurser: Verden
17-20	Lære om bærekraftig utvikling, ressursbruk og reflektere over hvordan vi kan gå mot en mer bærekraftig fremtid	<p>Bærekraftige samfunn</p> <ul style="list-style-type: none"> - Sammenligne hvordan politiske, geografiske og historiske forhold påvirker levekår, bosetningsmønstre og demografi i forskjellige deler av verden i dag. - Beskrive ulike dimensjoner ved bærekraftig utvikling, hvordan de påvirker hverandre og tiltak for mer bærekraftige samfunn. 	<p>Arena 10: Kap 8: Bærekraftig ressursbruk i verden – utfordringer og muligheter</p> <p>Gruppearbeid</p>	Oppgaveinnlevering eller muntlig fremføring

21	Europa i dag	-Reflektere over hvilke aktører som har makt i samfunnet i dag, og hvordan de begrunner standpunktene sine	Oppgave med å orientere seg om hvilke aktuelle hendelser som skjer rundt oss nå, og diskutere hvordan dette påvirker menneskene akkurat nå.	Vise og forklare for klassen
22		Periode med eksamen og prøvemuntlig. Nærmer seg muntlig eksamen, tid for repetisjon og samle arbeid til større tema		